

Brüssel, 21. november 2025
(OR. en)

15802/25

COMER 168
POLCOM 352
UD 283
COHOM 175

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	21. november 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 704 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE ekspordilubade kohta 2024. aastal vastavalt määrusele, mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 704 final.

Lisatud: COM(2025) 704 final

Brüssel, 21.11.2025
COM(2025) 704 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

eksportilubade kohta 2024. aastal vastavalt määrusele, mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks

1. Sissejuhatus

Määruse (EL) 2019/125 (mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks)¹ (edaspidi „määrus“) eesmärk on hoida väljaspool ELi asuvates riikides ühelt poolt ära surmanuhtluse täideviimist ning teiselt poolt piinamist või muud julma, ebainimlikku või alandavat kohtlemist või karistamist. Selles eristatakse järgmist:

- kaubad, mis on olemuselt kuritahtlikud ja nendega ei tohiks üldse kaubelda (II lisa) ning
- kaubad, millel võib olla seaduslik kasutuseesmärk, näiteks õiguskaitse otstarbel kasutatav varustus (III lisa) või raviotstarbelised kaubad (IV lisa).

III ja IV lisa loetletud kaupadega kauplemise suhtes kohaldatakse teatavaid piiranguid, sealhulgas nõuet taotleda liikmesriigi pädevalt asutuselt luba selliste kaupade eksportimiseks.

Määruse artikli 26 lõikes 3 on sätestatud, et liikmesriigid peavad koostama avaliku iga-aastase tegevusaruande, mis peab sisaldama teavet saadud taotluste arvu, asjaomaste kaupade ja riikide ning taotluste suhtes tehtud otsuste kohta. Artikli 26 lõikes 4 on sätestatud, et komisjon peab koostama liikmesriikide avaldatud iga-aastastest tegevusaruannetest koosneva aastaaruande. Aastaaruanne tuleb teha üldsusele kättesaadavaks.

Käesolevas komisjoni aruandes esitatakse teavet lubade kohta, mille liikmesriigid on andnud 2024. aastal² selliste kaupade eksportimiseks, mida on võimalik kasutada piinamiseks või surmanuhtluse täideviimiseks.

Kõik liikmesriigid on teatanud määruse artikli 11 lõike 1 ja artikli 16 lõike 1 alusel antud ja andmata jäetud ekspordilubade arvu ning nimetanud asjaomased kaubad ja sihtriigid. Mõnel juhul on liikmesriikide pädevad asutused teatanud ka ekspordiks lubatud kaupade arvu või kogused ning lõppkasutajate kategooria, kellele kaup tarniti.

Määruse (EL) 2019/125 kohased load

Määruse artikli 11 lõikes 1 ja artikli 16 lõikes 1 on sätestatud, et vastavalt III lisas ja IV lisas loetletud kaupade eksportimiseks³ on vaja luba.

III lisas on loetletud teatavad kaubad, mida on võimalik kasutada piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks. III lisa nimetatud kaubad kuuluvad järgmistesse rubriikidesse: inimeste ohjeldamiseks välja töötatud seadmed; relvad ja vahendid, mis on välja töötatud massirahutuste ohjeldamiseks või enesekaitseks, ning

¹ ELT L 30, 31.1.2019, lk 1.

² Aruanne ei sisalda teavet selle kohta, kuidas eksporditjad kasutasid määruse V lisa kohast liidu üldist ekspordiluba IV lisas loetletud kaupade eksportimiseks.

³ Määruse artikli 2 punktis d on ekspordimääratletud kui „kaupade väljaviimine liidu tolliterritooriumilt, sealhulgas tollideklaratsiooni nõudvate kaupade väljaviimine ning kaupade väljaviimine pärast ladustamist vabatsõnalis Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 tähenduses“.

tegutsemisvõimetuks muutvaid või ärritavaid keemilisi aineid ning teatavaid seotud aineid levitavad relvad või seadmed massirahutuste ohjeldamiseks või enesekaitseks.

IV lisas on loetletud teatavad kemikaalid, mida on võimalik kasutada surmava süsti tegemiseks.

IV lisas loetletud kaupade ekspordimiseks tuleb hankida ekspordiluba asjaomase liikmesriigi pädevalt asutuselt, mis on nimetatud määruse I lisas, välja arvatud juhul, kui selliste kaupade ekspordimiseks kasutatakse V lisas sätestatud liidu üldist ekspordiluba.

Liidu üldises ekspordiloas osutatud sihtkohtadesse saab tavaliselt ekspordida, ilma et oleks vaja hankida liikmesriigi välja antav individuaalne või koondluba. Senise lähenemisviisi kohaselt lisatakse kolmas riik V lissasse juhul, kui see riik on ratifitseerinud asjakohase rahvusvahelise lepingu, millega võetakse kohustus kaotada surmanuhtlus kõigi kuritegude eest. Nende riikide puhul, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmed, tähendab see, et asjaomane riik peab olema reservatsioonideta ratifitseerinud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti teise fakultatiivse protokolliga.

Kui on aga põhjust kahelda eksportija suutlikkuses pidada kinni liidu üldise ekspordiloo tingimustest või ekspordikontrolli käsitlevatest õigusaktidest, võib pädev asutus keelata eksportijal kõnealust luba kasutada.

Määruse artikli 20 lõikes 2 on märgitud, et liikmesriigi antav ekspordiluba võib olla individuaalne luba (luba ekspordida ühele kolmanda riigi lõppkasutajale või kaubasaajale) või koondluba (luba ekspordida ühele või mitmele kindlaksmääratud lõppkasutajale või edasimüüjale ühes või mitmes kindlaksmääratud kolmandas riigis)⁴.

Määruse artiklitega 3, 4 ja 5 keelatakse vastavalt II lisas loetletud kaupade eksport, import ja transiit. Pädevad asutused võivad teha sellest keelust erandi, kuid vaid juhul, kui tõendatakse, et asjaomaseid kaupu kasutatakse nende ajaloolist tähtsust silmas pidades üksnes avalikuks eksponeerimiseks muuseumis (kas kolmandas riigis või kooskõlas artikliga 4 mõnes liikmesriigis).

2. Antud ja andmata jäetud load

2024. aastal oli teatatud lubade koguarv 248 ning lubade andmisest teatas 7 liikmesriiki. Ülejäänud liikmesriigid teavitasid komisjoni, et nad ei olnud saanud ühtki määruse kohast loataotlust, mis viitab sellele, et tegevus selles valdkonnas on piiratud. Nagu eelmisteski aruannetes, ei ole andmete hulk põhjapanevate järelduste tegemiseks piisav.

⁴ Artikli 2 punktis p on esitatud mõiste „individuaalne luba“ terviklik määratlus. Artikli 2 punktis q on esitatud mõiste „koondluba“ terviklik määratlus.

Kuna määruse artiklis 2 esitatud individuaalse loa ja koondloa määratlus ei sisalda kvantitatiivset osa, ei anna antud lubade arv aimu lubadega hõlmatud kaupade arvust ega kogusest. Samuti ei tehta teabes, mille liikmesriigid komisjonile esitavad, tavaliselt vahet individuaalsetel ja koondlubadel.

Liikmesriigid andsid teada, et nad lükkasid 2024. aastal tagasi 2 ekspordiloa taotlust. Loa andmata jätmise juhtumid, millest teatati, puudutasid III lisa koodi 3.1⁵ all kirjeldatud kaupu, mis olid ette nähtud ekspordiks Tšiilisse, ning IV lisa koodi 1.1 d)⁶ all kirjeldatud kaubad olid ette nähtud ekspordiks Iisraeli.

Määruse artiklitega 3, 4 ja 5 keelatakse vastavalt II lisa loetletud kaupade eksport, import ja transiit. Määrusega lubatakse riikide pädevatel asutustel teha sellest keelust erand, kuid vaid juhul kui tõendatakse, et asjaomaseid kaupu kasutatakse nende ajaloolist tähtsust silmas pidades üksnes avalikuks eksponeerimiseks muuseumis (kas kolmandas riigis või kooskõlas artikliga 4 mõnes liikmesriigis). Pädevad asutused teatasid, et 2024. aastal nad selliseid erandeid ei teinud.

Käesoleva aruande 1. lisa on esitatud ülevaade komisjonile teatatud ning liikmesriikides antud ekspordilubade ja nende andmisest keeldumiste arvust ajavahemikul 2017–2024.

Käesoleva aruande 2. lisa on esitatud teave liikmesriikide poolt III lisa loetletud kaupadega seoses antud ja komisjonile teatatud ekspordilubade arvu kohta.

Käesoleva aruande 3. lisa on esitatud teave sihtkohtade kohta, kuhu seoses III lisa loetletud kaupadega ekspordiluba anti või selle andmisest keelduti.

Käesoleva aruande 4. lisa on tehtud kokkuvõtte komisjonile esitatud teabest lubatud ekspordi teatatud lõppkasutuse kohta seoses III lisa loetletud kaupadega.

Käesoleva aruande 5. lisa on esitatud üksikasjalik ülevaade III lisa loetletud kaupade lubatud ekspordist 2024. aastal.

Käesoleva aruande 6. lisa on esitatud teave liikmesriikide poolt IV lisa loetletud kaupadega seoses antud ja komisjonile teatatud ekspordilubade arvu kohta.

Käesoleva aruande 7. lisa on esitatud teave sihtkohtade kohta, kuhu seoses IV lisa loetletud kaupadega ekspordiluba anti või selle andmisest keelduti.

Käesoleva aruande 8. lisa on tehtud kokkuvõtte komisjonile esitatud teabest lubatud ekspordi teatatud lõppkasutuse kohta seoses IV lisa loetletud kaupadega.

Käesoleva aruande 9. lisa on esitatud üksikasjalik ülevaade IV lisa loetletud kaupade lubatud ekspordist 2024. aastal.

---

⁵ Kaasaskantavad relvad või seadmed, millega doseeritakse või levitatakse tegutsemisvõimetuks muutvat või ärritavat keemilist ainet.

⁶ Pentobarbitaali naatriumsool (CAS 57-33-0)